

skas.

Warszawa, d. 6 października 1919 r.

1700/55

Naczelne Dowództwo W. P.

Oddział II

Sekcja Wojsk.-Dyplomat.

/SZTAB GENERALNY/

D.Nr. 1777/II pouf

Raport Szefa Misji Wojsk.
Polskiej w Państwach Skandy-
nawskich.

DO

GENERALNEJ ADJUTANTURY NACZELNEGO WODZA

W W a r s z a w i e

W załączeniu przesyła się do wiadomości raport Nr. 90
Szefa Misji Wojsk. Polskiej w Królestwach Szwecji, Norwegji
i Danji.

1 załącznik:

Bolesławski
Szef Oddziału II

NACZELNE DOWÓDZTWO WOJSK POLSKICH
ADJUTANTURA GENERALNA
WARSZAWA

L. D. 1700/55 dnia 13 / X 1919 r.
załącz. Wydział

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

SZEF
MISJI WOJSKOWEJ POLSKIEJ
W KRÓLESTWACH
SZWECJI, NORWEGJI I DANII

T A J N E

1700/95.

Nr. 90.....

Wojskowo-polityczne
stanowisko Szwecji
w stosunku do Niemiec
Włoch i Holandji.

Do

Naczelnego Dowództwa, Oddz. II,

Sekcja Dyplomatyczna

W W a r s z a w i e .

Sztokholm, dn. 27/9.1919

Przed kilkoma dniami miałem sposobność jechać koleją z dobrze mi znanym kapitanem szwedzkiego sztabu generalnego p. Holmqvistem, który ma bliskich krewnych polaków i z tego powodu przy każdej okazji zaznacza wobec mnie swoją życzliwość dla Polski. Wyraża on też zdanie, że germanofilstwo w Szwecji nie ma racji bytu i że wobec zupełnie zmienionej sytuacji należy nadać polityce szwedzkiej kierunek ku Entecie. W naszym towarzystwie podróżował także holenderski attaché wojskowy z Berlina pułk. Muller-Massis, który dla zwiedzania niektórych szwedzkich urzędów przez krótki czas bawił w Sztokholmie.

W ciągu dość ożywionej, ale co do treści obojętnej rozmowy wygadał się holender, że wczoraj był zaproszony na wieczór do szwedzkiego podpułk. sztabu generalnego Falkmana - na razie szef sztabu IV dywizji i jeden z najwybitniejszych oficerów tutejszych - a razem z nim proszeni byli niemiecki attaché wojskowy i włoski attaché marynarki tutej - szych dotyczących poselstw. Słyszając tę niedyskrecję Holmqvist aż podsko-
czył, na twarzy jego odmalowało się wyraźne zakłopotanie i podczas całej podróży nie mógł odzyskać swojej zwykłej równowagi.

Równoczesne zaproszenie niemieckiego, włoskiego i holenderskiego attaché'ów wojskowych przez szwedzkiego podpułkownika sztabu gen. jest bezwątpienia, nadzwyczaj charakterystycznym szczegółem dla oceny teraźniejszej sytuacji politycznej. Silne sympatje Szwedów dla Niemiec są ogólnie znane a i zaproszenie holenderskiego oficera dałoby się tym wy-
tkómaczyć, że pułk. Muller-Massis jest attaché wojskowym przy poselstwie w Berlinie. Zaznaczyć muszę jednak, że holenderskie poselstwo w Konstan-
tynopolu podczas wojny stało zupełnie po stronie Ententy i odnosiło się
wprost wrogo do sprawy mocarstw centralnych, a szczególnie do sprawy am-

basady niemieckiej. W Sztokholmie stosunek zdaje się być precyzyjny; pułk.

Gourguen był bardzo niemile dotknięty tym, że szwedzkie ministerstwo wojny zaprosiło do oglądania szkoły w Stromsholm oprócz niego i mnie także i Muller-Massisa i wołał odmówić, niż zetknąć się z holenderskim pułkownikiem, co mi też bez ogródek i pewną irytacją powiedział.

Bardzo ciekawym szczegółem jest jednak równoczesne zaproszenie niemieckiego attaché wojskowego z włoskim attaché marynarki; dodać należy, że włoskiego attaché wojskowego tutaj niema, a attaché marynarki dopiero przed kilkoma dniami tu przyjechał i że tutejsze włoskie poselstwo, tak samo, jak i inne poselstwa państw Ententy, dotąd nie wznowiły stosunków oficjalnych z tutejszym poselstwem niemieckim.

Przypomina się następnie mówioli dotychczas dość zagadkowe popieranie Szwecji przez Włochy w sprawie wysp Alandzkich, podczas gdy wszystkie inne państwa Ententy stoją po stronie Finlandji. Ponieważ jednak Włochy jakiegokolwiek realnego interesu w sprawie Alandzkiej, a wogóle w Szwecji nie mają, poparcie to wytłomaczyć można tylko zasadniczym kierunkiem włoskiej polityki w ogólności. Włosi rozbili Austrię i zdobyli po stronie Ententy wszystko, co zdobyć mogli; teraz więc pożądlliwość włoska kieruje się już w stronę ku zachodowi, gdzie się znajdują jeszcze kraje włoskie pod obcym panowaniem - Sawaja, Nizza, Tunis - które dla pełnego zrealizowania rzymskich marzeń włoskiego narodu trzeba oswobodzić. Skutki tych tendencji można już dziś wszędzie wyczuć. Oficjalnie włoska dyplomacja stoi jeszcze po stronie Ententy, bo ze względów ekonomicznych i finansowych otwarte odstępienie jest narazie niemożliwe; pokryjoma jednak Włochy prowadzą już politykę przeciw Francji i szukają sprzymierzeńców dla przeprowadzenia swoich przyszłych światowych planów. W rzeczywistości Włochy już dziś, przynajmniej moralnie, zdradziły Ententę.

Na pozór drobny szczegół wieczoru szwedzko-niemieckiego - włosko-holenderskiego w Sztokholmie jest jednak jeszcze w dalszym sensie ciekawy i znaczący. Tworzy on bowiem małą ilustrację do nowego ugrupowania mocarstw, które się już teraz na horyzoncie politycznym rysować zaczyna. Wynika z niego, że Szwecja i dziś jeszcze jest poli-

tycznie z Niemcami związana i że do tego bloku przyłączyły się, albo zamierzają się przyłączyć Włochy i Holandia. Szwecja możeby chciała wejść z Polską w ściślejsze stosunki handlowe o ile one mogą jej przynieść korzyść. Politycznie jednak należy ona dotychczas do wro-^{odpowiednio}giego nam obozu i musi wskutek tego też prowadzić swoją politykę.

Zdajemy się, że będzie dość ciekawym załączyć do niniejszego interwju z odjeżdżającym stąd angielskim posłem, dla Polski bardzo przychylnie usposobionym panem Howard. O szwedzkim rządzie wyraził się p. Howard do posła Michałowskiego w tym sensie, że ze szwedami wogóle nie warto mówić, bo oni albo nie rozumieją, albo nie chcą rozumieć.

m.p. Pomiankowski,

gen.-por.

1 Załącznik

Aus „Stockholms Dagblad“ vom 20/9.

Interview des fruheren englischen Gesandten in Stockholm,

Sir Eame Howard.

Howard war waehrend zwei Monaten nach dem Waffenstillstande in Polen und hat von dort die besten Eindruecke mit sich genommen. Er will hoffen, dass Polen einer schoenen Zukunft entgegenseilt. Das Land hat bereits die bedeutendsten Schwierigkeiten hinter sich. Nach dem Waffenstillstande war das Land so gut wie von ganz Europa isoliert, von feindlich gestimmten Voelkern umgeben, ohne Zugang zur See, ohne Nahrung, Kommunikationen und mit hunderttausenden Fluechtlingen, die ueber die Grenze einstroemten. Ordnung in diesem Chaos zu bringen und Bolschewisten zu bekampfen war sicher keine leichte Aufgabe, darin hat man aber schon jetzt Grosstaten geleistet. Die Art, wie der ganze Bahnverkehr in Gang gesetzt wurde, man kann sagen, am selben Tage, wo die Deutschen das Land verliessen, war ein kleines Wunderwerk von Organisation.

In Polen gibt's noch genug Uneinigkeit; wer aber, wie ich, Zeuge war, wie man sich waehrend dieser Zeit einigen konnte, wenn es sich um wirklich nationale Interessen handelte, der zweifelt nicht ueber die Zukunft fuer das polnische Volk. Wenn Jemand annehmen will, dass Polen nun damit nicht zufrieden ist, was es bekommen hat, sondern dass es mehr Land nehmen will, als es gerecht waere, den will ich vorhalten, dass beispielweise gegen Deutschland die Grenze genau der Bevoelkerungsgrenze folgt, obwohl man natuerlich nicht vermeiden konnte, dass es deutsche „Inseln“ in Polen, sowie polnische in Deutschland geben wird. Was den „Korridor“, nach Danzig anbetrifft, so ist dieser zum ueberwiegenden Teile von Polen bevoelkert; mein Eindruck von den Maennern an Ruder, Paderewski und Pilsudski, ist auch der allerbeste, - sie sind nicht nur Enthusiasten, sondern auch wirklich tuechtige Maenner ..

Was die Alandsfrage anbetrifft, meinte Howard, man hat ver-

mutlich auf der Friedenskonferenz versucht eine Loesung zu finden, die den Konfliktstoff zwischen Schweden und Finnland wegeliminieren wuerde, an der Seite des Selbstbestimmungsrechtes hat man schon sich bemueht, auch Ruecksicht auf Wegeliminierung kuenftiger Konfliktstoffe zu nehmen. Eines ist sicher, Alandsinseln duerfen nicht befestigt werden, auch hat man Mitgefuehl fuer die alleinfinnlaendische Frage der Bevoelkerung.

Was Russland anbetrifft, hat auch das Land ein gewisses Recht ein Wort ueber diesen Schluessel zu finnischen Bucht mit zureden.

Auch hier gilt es einen eventuellen Konfliktstoff zwischen Schweden und Russland zu beseitigen.